

GEVOEL EN VERSTAND OP GESPANNEN VOET

AD 30-3-85

door RABIN GANGADIN

FRANS Lopulalan, schrijver van Zuidmolukse origine, debuteert met de roman *Onder de sneeuw een Indisch graf*.

Lopulalan onthult de problemen van Molukse jongeren die ze tijdens hun opvoeding in Nederland ondervinden. Zij moeten zich enerzijds aanpassen aan de normen en waarden van de nieuwe maatschappij waarin ze op een knullige wijze zijn beland, anderzijds gaan zij gebukt onder de stringente traditie zoals zij die door hun ouders opgelegd krijgen.

Centraal in het verhaal staat de doorleefde ervaring van de Molukkers, bezien door de argusogen van een jongetje. Hun hele vreemding in relatie tot de autochtonen wordt op die wijze geanalyseerd. De rode draad wordt gevormd door de bombastische verhalen over menselijke plichten, de principiële gelijkheid van Hollanders en Ambonezen en meer van dit soort hoogstaande priet-

Frans Lopulalan: Onder de sneeuw een Indisch graf. In de Knipscheer - 165 blz. - f 25.-

praat, zoals Lopulalan schrijft, waarvan de daken niet minder gaan lekken.

Er gebeurt nogal wat in het verhaal, variërend van kampruzies tot de verliefdheid van de ik-figuur op zijn klasgenote, Marijke.

Schande

„Ze was de dochter van een brave brood- en banketbakker die waarlijk Gods water over Gods akker had laten lopen en bij zijn toberige vrouw een kroost verwekt had dat zo talrijk was, dat hij het met de helft van zijn dagproductie ternauwernood kon voeden. Heel Leerdam kon er getuige van zijn dat Marijke en ik regelmatig de openbare gelegenheden bezochten, en het duurde dan ook niet lang voordat de bakker het een en ander te horen kreeg.

„Er werd schande van gesproken en hij riep zijn dochter tot de orde. Hij onthaalde haar op een prediking over het Bijbelboek Esther, waarin sprake bleek van een vrouw die zich aan de verkeerde man had gegeven. Ook sprak hij over 'velen die geroepen waren en de weinigen die waren uitverkoren'. Ter ondersteuning van zijn betoog zei hij in minder hypocriete bewoordingen dat ik een ordinaire messentrekker was — een stelling die ik met liefde had willen bewijzen. Gods zegen zou haar deel zijn indien ze de verhouding met mij zou verbreken. Zulks gebeurde ook”.

Levenswijzen

Hoewel er uit het werk van Lopulalan niet zo iets als een wereldbeschouwing valt te puren, wil dat beslist niet zeggen dat hij niet, met weergaloze intelligentie, vasthoudendheid en onbevangenheid, heeft geprobeerd een antwoord te vinden op de eigenlijke vraag van de roman: "Wie ben ik als vreemd

mens in een vreemde maatschappij."

De hoofdpersonen komen in aanraking met tegengestelde levenswijzen en aan de hand daarvan trachten ze een definitie te vinden van wat het juiste leefpatroon zou zijn. Aan dat zoeken ontleent de roman van Lopulalan zijn enorme intellectuele dynamiek. Het thema, onbenullige onschuld versus verdorven verfijning in de Nederlandse samenleving, wordt nader uitgewerkt in *onder de sneeuw een Indisch graf*. De psychische praal van de ouderlijke figuren in het boek wordt voorgesteld als hard en schrijnend.

In de onderlinge tegenstrijdigheid van de personages staat aan de ene kant de rede aan de andere kant heersen de irrationele krachten van gevoel.

Contrast

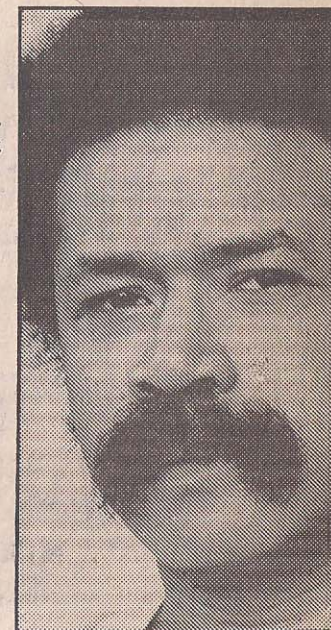
Zo is er een scherp contrast tussen het archaische wereldbeeld van de vader, een oude Knit-mili-

tair, dat de ik figuur grondig verfoeit, en de gevoelswereld, het godsbesef en de intuïtieve denkbeelden van de vader, waar de ik-figuur zich als kind op oriënteert om er zich later des te scherper tegen af te zetten.

De geboeide lezer vertoeft in deze roman in de duistere diepten van de psychologie zonder een moment het toneel van de gebeurtenissen te verlaten. Deze gebeurtenissen voltrekken zich, ondanks het vrij plotloze karakter van het verhaal, met een ongewone vaart en dynamiek.

Gevoel en verstand staan van meet af aan op gespannen voet met elkaar. Sentiment en fantasie vormen een uitlaatklep van een karakter, dat lijdt aan de zucht tot verstandelijke analyse.

Frans Lopulalan heeft zijn best gedaan zich volledig in te leven in de wederwaardigheden van zijn personages. Hij bedient zich niet van geijkte formules, evenmin hanteert hij formuleringen en beelden alsof het voorgevormde bakstenen zijn.

• FRANS LOPULALAN; ongewone vaart en dynamiek.